Lietas arhīva Nr. CA-0119-20/5
ECLI:LV:KUAT:2020:0505.C69327018.13.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2020.gada 5.maijā

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses L. Jansone, L. Vēbere, R. Vīva izskatīja rakstveida procesā apelācijas kārtībā civillietu sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Kurzemes rajona tiesas 2019.gada 14.jūnija spriedumu /pers. C/ prasībā pret MAS "KVV Liepājas metalurgs", administratori /pers. E/ par atlaišanas pabalsta un neizmantotā atvaļinājuma kompensācijas izmaksu iekļaušanu maksātnespējas procesa izdevumos (*par darba tiesiskajām attiecībām maksātnespējas procesa laikā un ar to uzteikšanu saistītajām izmaksām*).

Aprakstošā daļa

[1] /pers. C/ (turpmāk - prasītāja) 2018.gada 26.septembrī tiesā cēlusi prasību pret MAS "KVV Liepājas metalurgs" (turpmāk – atbildētāja) un administratori /pers. E/, kurā, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 103.pantu, 101.panta trešo daļu, 118.pantu, 170.panta otro daļu, lūdz:

1) atzīt prasītājas 2005.gada 25.marta darba līgumu Nr.77 par turpinātu pēc MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa pasludināšanas;

2) noteikt, ka visas izmaksas, kas saistītas ar prasītājas darba līguma uzteikšanu sedzamas no maksātnespējas procesa izdevumiem;

3) uzlikt par pienākumu /pers. E/ segt no maksātnespējas procesa izdevumiem atlaišanas pabalstu un kompensāciju par ikgadējo neizmantoto atvaļinājumu;

4) noteikt /pers. E/ par līdzatbildīgu prasītājas atlaišanas pabalsta un kompensācijas par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu neizmaksāšanā.

2019.gada 15.aprīlī prasītāja iesniegusi prasības pieteikuma grozījumus, kuros norādīts, ka prasība pret administratori /pers. E/ netiek uzturēta, lūdzot piedzīt no MAS "KVV Liepājas metalurgs" kompensāciju par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu par periodu no 30.09.2012. līdz 12.11.2013. 1091,92 EUR (neto) un atlaišanas pabalstu par periodu no 21.03.2005. līdz 31.08.2018. 2272,90 EUR (neto). Prasītāja pieteikusi lūgumu noteikt sprieduma nekavējošu izpildi (lietas 128.lapa).

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi.

[1.1] Prasītāja 2005.gada 21.martā noslēdza darba līgumu Nr.77 (turpmāk Darba līgums) un uzsāka darba tiesiskās attiecības pie darba devēja AS "Liepājas metalurgs".

Ar 2013.gada 12.novembra tiesas spriedumu tika pasludināts AS "Liepājas metalurgs" maksātnespējas process un par administratoru iecelts /pers. F/, kurš ar prasītāju darba tiesiskās attiecības turpināja līdz uzņēmuma ražošanai nepieciešamo aktīvu kopuma pārdošanai.

Par pastāvošo darba tiesisko attiecību turpināšanu un pāreju AS "KVV Liepājas metalurgs" prasītājai tika paziņots 2014.gada 19.decembra vēstulē Nr.216. 2015.gada 1.janvārī pie prasītājas Darba līguma tika noslēgta papildus vienošanās Nr.179, ar kuru tika mainīta līguma pušu rekvizītu daļa un darba devējs norādīts AS "KVV Liepājas metalurgs".

Ar 2016.gada 16.septembra tiesas spriedumu tika pasludināts AS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas process un par maksātnespējas procesa administratoru iecelts /pers. G/. MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa administrators /pers. G/ ar prasītāju darba tiesiskās attiecības turpināja uz Darba līguma un papildus vienošanās pamata. Pēc AS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa pasludināšanas ar prasītāju 2016.gada 29.septembrī tika noslēgta vienošanās Nr.259 par izmaiņām darba algas apmērā.

Ar 2018.gada 23.marta Kurzemes rajona tiesas lēmumu par MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa administratori tika iecelta /pers. E/, kas darba tiesiskās attiecības ar prasītāju turpināja, slēdzot pie Darba līguma papildus vienošanos par darba laika izmaiņām.

[1.2] 2018.gada 21.augustā prasītāja saņēma MAS "KVV Liepājas metalurgs" Darba līguma uzteikumu, kas pamatots ar uzņēmuma darbības pilnīgu pārtraukšanu un tā pastāvēšanas izbeigšanu.

Izbeidzot darba tiesiskās attiecības, prasītājai izmaksāja darba algu par augusta mēnesi un kompensāciju par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu laika periodā no 2018.gada 1.jūlija līdz 2018.gada 31.augustam 797,87 EUR.

Prasītājai izsniegtajā darba algas aprēķina lapā norādīts, ka neizmaksātā kompensācija par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu par laika periodu no 30.09.2012. līdz 12.11.2013. ir 1091,92 EUR (neto), un neizmaksātais atlaišanas pabalsts par periodu no 21.03.2005. līdz 31.08.2018. ir 2272,90 EUR (neto).

[1.3] Atbilstoši Maksātnespējas likuma 101.panta trešajai daļai, to līgumu izpildes turpināšana, kuri nav izbeigti likumā paredzētajos gadījumos, tiek finansēta no parādnieka līdzekļiem. Izdevumi līgumu izpildes turpināšanai, tiek iekļauti maksātnespējas procesa izdevumos (Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 6.punkts), kas no parādnieka naudas līdzekļiem, tajā skaitā līdzekļiem, kas iegūti, atsavinot parādnieka mantu, vai no citiem juridiskās personas maksātnespējas procesa finansēšanas avotiem (kreditoru, citu fizisko vai juridisko personu līdzekļiem), tiek segti pirms visu kreditoru prasījumu segšanas (Maksātnespējas likuma 118.pants).

Līdz ar to, ja administrators ir pieņēmis lēmumu turpināt parādnieka saimniecisko darbību, kā arī turpināt darba tiesiskās attiecības ar darbinieku, tad darbinieku prasījumi, kas radušies līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai ir kreditoru prasījumi, kuri iekļaujami kreditoru prasījumu reģistrā. Savukārt, ja darba tiesiskās attiecības nav izbeigtas un darbinieks faktiski tiek nodarbināts, darba tiesisko attiecību prasījumi, kas radušies pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, kļūst par maksātnespējas procesa izmaksām, kuras jāsedz administratoram.

[2] MAS "KVV Liepājas metalurgs" iesniegusi paskaidrojumus par celto prasību, kuros norāda, ka prasību neatzīst un lūdz to noraidīt.

Iebildumi pret prasību pamatoti ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Prasītājas viedoklis, ka visas izmaksas, kas saistītas ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar prasītāju būtu sedzamas no MAS "KVV

Liepājas metalurgs" naudas līdzekļiem ir nepamatots.

Maksātnespējas likuma 101.panta pirmās daļas otrais teikums, regulējot administratora izvēles tiesības izpildīt parādnieka noslēgtos līgumus, nosaka, ka administratoram ir tiesības izpildīt līgumu, ja šāda rīcība nesamazina parādnieka aktīvus. Līdz ar to administratora rīcība ar parādnieka mantu, tai skaitā ar naudas līdzekļiem, ir ierobežota ar likumu.

Gadījumos, kad administrators, vienpusēji atkāpjoties no līguma izpildes nevar izpildīt parādnieka saistības, Maksātnespējas likuma 101.panta otrā daļa paredz, ka otram līgumslēdzējam ir tiesības iesniegt savu kreditora prasījumu. Savukārt kārtību, kādā tiek apmierināti darbinieku prasījumi, nosaka Maksātnespējas likuma 118.panta trešā daļa, nevis prasītājas norādītā Maksātnespējas likuma 118.panta pirmā daļa.

[2.2] Maksātnespējīgo darba devēju darbinieku tiesību aizsardzība tiek nodrošināta ar speciālajām tiesību normām, proti, likuma ,,Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā" noteiktajā kārtībā, kura mērķis ir reglamentēt darbinieku prasījumu apmierināšanas vispārīgos noteikumus darba devēja maksātnespējas gadījumā.

Līdz ar to administratoram nav tiesiska pamata izmaksas, kas saistītas ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu, segt no maksātnespējas procesa izdevumiem, tās sedzamas kā kreditora prasījumi Maksātnespējas likuma 118.panta trešajā daļā un likuma ,,Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā" noteiktajā kārtībā.

[2.3] Izbeidzot darba tiesiskās attiecības, prasītājai tika izmaksāta darba samaksa par 2018.gada augusta mēnesi 636,46 EUR un kompensācija par neizmantoto atvaļinājumu laika periodā no 2018.gada 1.jūlija līdz 2018.gada 31.augustam 161,41 EUR. Savukārt atlaišanas pabalsts, kas jāizmaksā saskaņā ar Darba likuma 112.panta trešo daļu, par nostrādāto laika periodu no 2005.gada 21.marta līdz 2018.gada 31.augustam, triju mēnešu vidējās izpeļņas apmērā 2272,90 EUR, un kompensācija par neizmantoto atvaļinājumu 23 dienas par laika periodu no 2012.gada 30.septembra līdz 2013.gada 12.novembrim 1091,92 EUR, nav izmaksāta, jo minētais prasījums ir attiecināms uz prasījumiem, kas ir radušies pirms AS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa pasludināšanas.

Par neizmaksāto naudas summu 3364,82 EUR prasītājai ir tiesības iesniegt maksātnespējas procesa administratoram kreditora prasījumu un iesniegumu. Pēc kreditora prasījuma saņemšanas un lēmuma par kreditora prasījuma atzīšanu pieņemšanas administrators iesniegs Maksātnespējas kontroles dienestā iesniegumu darbinieku prasījumu apmierināšanai un kreditora pretenzijā pieteiktā naudas summa tiks izmaksāta Ministru kabineta 2011.gada 27.decembra noteikumos Nr.995 ,,Maksātnespējīgo darba devēju darbinieku prasījumu apmierināšanas un administratora atlīdzības izmaksas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.995) noteiktajā apmērā no darbinieku prasījumu garantiju fonda.

[2.4] Visiem atlaistajiem MAS "KVV Liepājas metalurgs" darbiniekiem, kuri pieteikuši kreditora prasījumu, arī tiem, ar kuriem darba tiesiskās attiecības izbeigtas pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas, no darbinieku prasījumu garantiju fonda tiek segti prasījumi Noteikumos Nr.995 noteiktajā apmērā.

[2.5] MAS "KVV Liepājas metalurgs" neiebilst un nekad nav iebildusi, ka Darba līgums tika turpināts līdz 2018.gada 31.augustam.

[3] Ar Kurzemes rajona tiesas 2019.gada 14.jūnija spriedumu prasība pret MAS "KVV Liepājas metalurgs" pilnībā noraidīta. Savukārt tiesvedība lietā pret /pers. E/ ir izbeigta.

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[3.1] Tiesa, izvērtējot pierādījumus, nodibinājusi vairākus faktus:

[3.1.1] Prasītāja 2005.gada 21.martā noslēgusi Darba līgumu ar AS "Liepājas metalurgs".

[3.1.2] Ar 2013.gada 12.novembra tiesas spriedumu lietā Nr.C20261213 pasludināts AS "Liepājas metalurgs" maksātnespējas process un par administratoru iecelts /pers. F/, kurš ar prasītāju darba tiesiskās attiecības nav pārtraucis.

[3.1.3] Darba tiesiskās attiecības ar MAS "Liepājas metalurgs" tika turpinātas līdz uzņēmuma ražošanai nepieciešamo aktīvu kopuma pārdošanai AS "KVV Liepājas metalurgs", tanī skaitā tika pārņemtas arī ar darba tiesiskajām attiecībām saistītās tiesības un pienākumi.

[3.1.4] Ar 2016.gada 16.septembra Liepājas tiesas spriedumu lietā Nr.C20198716 pasludināts AS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas process un par maksātnespējas procesa administratoru iecelts /pers. G/, kas ar prasītāju darba tiesiskās attiecības turpināja.

[3.1.5] 2018.gada 21.augustā maksātnespējīgās AS "KVV Liepājas metalurgs" administrators uzteicis prasītājai Darba līgumu, pamatojoties uz uzņēmuma darbības pilnīgu pārtraukšanu un tā pastāvēšanas izbeigšanu.

[3.2] Starp pusēm nav strīda par to, ka, izbeidzot darba tiesiskās attiecības, prasītājai izmaksāja darba algu un kompensāciju par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu laika periodā no 2018.gada 1.jūlija līdz 2018.gada 31.augustam 797,87 EUR (neto) un ka neizmaksātā kompensācija par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu un neizmaksātais atlaišanas pabalsts kopā veido 3364,82 EUR (neto).

Lietā ir strīds par to, vai naudas līdzekļus 3364,82 EUR, kas prasītājai pienākas pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas ar MAS "KVV Liepājas metalurgs", bija jāizmaksā no atbildētājas maksātnespējas procesa izdevumiem, vai to izmaksas veicamas Maksātnespējas likumā noteiktā kārtībā, piesakot kreditoru prasījumu par neizmaksātām summām.

[3.3] Atbilstoši Maksātnespējas likuma 11.pantā noteiktajam, juridiskās personas maksātnespējas procesa izmaksas ir administratora atlīdzība un izdevumi, kas rodas, nodrošinot juridiskās personas maksātnespējas procesa vai fiziskās personas maksātnespējas procesa likumīgu un efektīvu norisi. Tās ir izmaksas, kas ir visu kreditoru (kreditoru kopuma) interesēs, jo nodrošina procesu, kas padara iespējamu kreditoru prasījumu segšanu un nevar tikt attiecinātas uz atsevišķu vienu darbinieku.

Gadījumos, kad administrators, vienpusēji atkāpjoties no līguma (izbeidzot darba tiesiskās attiecības), nevar izpildīt visas parādnieka saistības, Maksātnespējas likuma 101.panta otrā daļa paredz, ka otram līgumslēdzējam ir tiesības iesniegt savu kreditora prasījumu.

Savukārt kārtību, kādā tiek apmierināti darbinieku prasījumi, nosaka Maksātnespējas likuma 118.panta trešā daļa.

Izmaksas, kas saistītas ar darbinieka atlaišanu, nav uzskatāmas par tādām, kas ir visu kreditoru (kreditoru kopuma) interesēs, jo nenodrošina procesu, kas padara iespējamu kreditoru prasījumu segšanu.

Maksātnespējīgo darba devēju darbinieku tiesību aizsardzība tiek nodrošināta ar speciālajām tiesību normām - likuma ,,Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā" noteiktajā kārtībā. Līdz ar to administratoram nav tiesiska pamata izmaksas, kas saistītas ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu un kuras faktiski radušās cita uzņēmuma darbības laikā, segt no MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa izdevumiem, tās sedzamas kā kreditora prasījumi Maksātnespējas likuma 118.panta trešajā daļā un likuma ,,Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā" noteiktajā kārtībā.

[3.4] Būtisks ir apstāklis, ka visa atbildētāja manta ir ieķīlāta par labu nodrošinātajam kreditoram. Gadījumā, kad pasludināta parādnieka maksātnespēja un visi maksātnespējas procesa ietvaros atsavināmie parādnieka aktīvi vai atgūstamie pasīvi ieķīlāti par labu nodrošinātam kreditoram, maksātnespējas procesa uzsākšana faktiski ir uzskatāma par procesu nodrošinātā kreditora prasījumu segšanai. Līdz ar to nodrošinātais kreditors sedz izdevumus par ķīlas priekšmetu uzturēšanu, nodokļu samaksu, jo citu līdzekļu parādniekam nav.

Nodrošinātajam kreditoram ir pienākums segt tikai tādas izmaksas, kas rodas no ieķīlātā īpašuma, savukārt pārējās izmaksas sedz no kopējās parādnieka mantas, ja tāda parādniekam ir.

[3.5] Likumdevējs tieši neregulē jautājumu par Maksātnespējas likuma 170.panta otrajā daļā noteikto maksātnespējas procesa izmaksu segšanas

kartību, kad visa parādnieka manta ir ieķīlāta.

Maksātnespējas likuma 168.panta trešajā daļā ir noteikts, ka tad, ja no parādnieka mantas nav iespējams segt juridiskās personas maksātnespējas procesa izmaksas, tās var finansēt no parādnieka pārstāvja, administratora, kreditora, kreditoru grupas vai citu fizisko vai juridisko personu naudas līdzekļiem un pēc to iniciatīvas, minētajām personām par to rakstveidā vienojoties ar administratoru, ja šāda vienošanās atbilst kreditoru interesēm.

Ņemot vērā, ka konkrētajā gadījumā maksātnespējas process ir primāri nodrošinātā kreditora interesēs, administratoram būtu jāmēģina vienoties ar nodrošināto kreditoru par izmaksu segšanu no nodrošinātā kreditora līdzekļiem. Tomēr Maksātnespējas likuma 168.panta trešā daļa paredz iespējamību, nevis pienākumu finansēt maksātnespējas procesu. Nodrošinātajam kreditoram nav pienākuma finansēt maksātnespējas procesu (segt maksātnespējas procesa izmaksas). Līdz ar to, ja administrators nevar panākt ar nodrošināto kreditoru vienošanos par maksātnespējas procesa izmaksu segšanu, tās paliek nesegtas.

[3.6] Prasītājai ir tiesības pieteikt kreditora prasījumu, jo prasībā minētā naudas summa ir aprēķināta par periodu līdz MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa pasludināšanai, kā arī vērsties pie atbildētājas ar iesniegumu par naudas izmaksu no Maksātnespējīgo uzņēmumu darbinieku garantijas fonda.

[4] Par Kurzemes rajona tiesas 2019.gada 14.jūnija spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasība pret MAS "KVV Liepājas metalurgs", prasītāja iesniegusi apelācijas sūdzību, lūdzot prasību šajā daļā apmierināt.

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[4.1] Tiesa ir pareizi izpratusi lietas būtību, ka *lietā pastāv strīds par to, vai naudas līdzekļus 3364,82 EUR, kas prasītājai pienākas pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas ar MAS "KVV Liepājas metalurgs", bija jāizmaksā no maksātnespējas procesa izdevumiem un vai to izmaksas veicamas, piesakot kreditoru prasījumu par neizmaksātām summām.*

[4.2] Skaidrojot maksātnespējas procesa izdevumu definīciju, tiesa nav ņēmusi vērā Maksātnespējas likuma 170.panta otrajā daļā likumdevēja jau sniegto maksātnespējas procesa izdevumu uzskaitījumu, kura 6.punktā paredzēti izdevumi to līgumu turpināšanai, kuri nav izbeigti likumā noteiktos gadījumos. Lietā atbildētāja apstiprina faktu, ka prasītājas Darba līgums ir turpināts.

[4.3] Tiesa nav piemērojusi Maksātnespējas likuma 4.pantu, kurā ir norādīts, ka *juridiskas personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura ietvaros no parādnieka mantas tiek segti kreditoru prasījumi, lai veicinātu parādnieka saistību izpildi.* Tātad maksātnespējas procesa izdevumi ir tādi, kas rodas, nodrošinot pasākumu kopumu, lai segtu kreditoru prasījumus, nevis tādi, kas nodrošina visu kreditoru intereses.

[4.4] Nav saprotams pamatojums tiesas secinājumam, ka maksātnespējas procesa izmaksas nevar tikt attiecinātas uz vienu darbinieku, jo nedz Maksātnespējas likumā, nedz likumā "Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā" nav norādes vai skaidrojumu par to, kas ir visu kreditoru (kreditoru kopuma) intereses un kādas izmaksas var tikt attiecinātas uz vienu, diviem vai vairāk darbiniekiem vai nevarētu tikt attiecinātas uz darbiniekiem vispār. Tiesa nav piemērojusi Maksātnespējas likuma visu 101.pantu un tajā ietvertās maksātnespējas procesa administratoram piešķirtās izvēles tiesības, kā rezultātā nonākusi pie kļūdaina secinājuma, ka izmaksas, kas saistītas ar darbinieku atlaišanu, nav uzskatāmas par tādām, kas ir visu kreditoru (kreditoru kopuma) interesēs, jo nenodrošina procesu, kas padara iespējamu kreditoru prasījumu segšanu.

[4.5] Secinot, ka konkrētajā situācijā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu saistītās izmaksas ir faktiski radušās citā uzņēmumā, tiesa nav ņēmusi vērā Darba likuma 112.pantā noteikto, ka tikai, uzteicot darba līgumu, darba devējam rodas pienākums izmaksāt atlaišanas pabalstu un Darba likuma 149.panta piekto daļu, ka tikai darba tiesisko attiecību izbeigšanas gadījumā darba devējam rodas pienākums izmaksāt atlīdzību par visu periodu, par kuru darbinieks nav izmantojis ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu. Minētās izmaksas rodas tikai darba tiesisko attiecību izbeigšanas brīdī, nevis iepriekš, kā arī šādas izmaksas nav iespējams sadalīt.

[4.6] Nav pamatots tiesas secinājums, ka minētās izmaksas radušās citā uzņēmumā, jo ar 01.01.2015. vienošanos Nr.179 AS "KVV Liepājas metalurgs" ir apņēmusies uzteikuma gadījumā izmaksāt prasītājai atlaišanas pabalstu un atlīdzināt naudā arī to ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma daļu, ko prasītāja nebija izmantojusi līdz 01.01.2015. (Vienošanās 4.3.1. un 4.3.2.punkts). Tas apliecina faktu, ka minētās izmaksas nav uzskatāmas par tādām, kas radušās AS "Liepājas metalurgs" darbības laikā, bet uzskatāmas par tādām, kas radušās AS "KVV Liepājas metalurgs" darbības laikā.

[4.7] Tiesa secinot, ka MAS "KVV Liepājas metalurgs" ir tikai tādi naudas līdzekļi, kas iegūti ķīlas realizācijas rezultātā, nav pamatojusi, kādēļ nav ņemti vērā prasītājas iesniegtie pierādījumi par faktu, ka MAS "KVV Liepājas metalurgs" ir arī cita veida naudas līdzekļi (no saimnieciskās darbības), uz kuriem nav attiecināms Maksātnespējas likuma 116.panta regulējums. MAS "KVV Liepājas metalurgs" pārstāve tiesas sēdē šo faktu apstiprināja un skaidroja, ka tie ir naudas līdzekļi, kas iegūti, piemēram, no nomas maksām par nekustamā īpašuma iznomāšanu.

[4.8] Nav pamatots tiesas secinājums, ka *gadījumā, kad pasludināta parādnieka maksātnespēja un visi maksātnespējas procesa ietvaros atsavināmie parādnieka aktīvi vai atgūstamie pasīvi ieķīlāti par labu nodrošinātajam kreditoram, maksātnespējas procesa ieviešana ir uzskatāma par pasākumu nodrošinātā kreditora prasījumu segšanai*, jo atbilstoši Maksātnespējas likuma 26.panta otrajai daļai, a*dministrators nodrošina efektīvu un likumīgu juridiskās personas maksātnespējas procesa norisi un mērķu sasniegšanu. Lai arī administratoram ir lojalitātes pienākums pret kreditoriem un parādnieku, tomēr šī lojalitāte nevar būt pārāka pār lojalitāti pret procesa likumību.*

[5] MAS "KVV Liepājas metalurgs" iesniegusi paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, norādot šādus apsvērumus.

[5.1] MAS "KVV Liepājas metalurgs" bez naudas līdzekļiem, uz kuriem ir attiecināms Maksātnespējas likuma 116.pants, nav citu naudas līdzekļu. AS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesā nav konstatēta neieķīlātā manta, jo visa AS "KVV Liepājas metalurgs" manta ir ieķīlāta par labu nodrošinātajiem kreditoriem. Līdz ar to, saskaņā ar Maksātnespējas likuma 116.pantu, visi naudas līdzekli, kas iegūti atsavinot par nodrošinājumu kalpojošo mantu un iznomājot vai citādi izmantojot kreditoru nekustamo īpašumu, novirzāmi nodrošināto kreditoru prasījumu segšanai.

[5.2] Līdzekļi, kas iegūti, pārdodot par nodrošinājumu kalpojošo parādnieka mantu, novirzāmi nodrošinātā kreditora prasījuma segšanai. N*o šīs* **mantas pārdošanas** *iegūtajiem* **naudas līdzekļiem nodrošinātajam kreditoram nav** *jāfinansē* **maksātnespējas procesa norise, sedzot maksātnespējas procesa izdevumus.**

Viss MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas process tiek finansēts tikai un vienīgi no nodrošināto kreditoru līdzekļiem. Līdz ar to visi izdevumi, tai skaitā darbinieku darba samaksa, katru mēnesi tiek detalizēti saskaņoti ar nodrošinātajiem kreditoriem.

[5.3] Likumdevējs nav ierobežojis termiņu, kurā administratoram pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, līdz ar to Maksātnespējas likumā ir noteikti īpaši gadījumi, kad kreditoram ir tiesības iesniegt kreditora prasījumu, reaģējot uz administratora rīcību maksātnespējas procesā. Līdz ar to par neizmaksāto naudas summu 3364,82 EUR prasītājai ir tiesības iesniegt kreditora prasījumu un pieteiktā naudas summa tiks izmaksāta likumā „Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā" un Noteikumos Nr.995 noteiktajā kartībā un apmērā, tāpat kā visiem MAS "KVV Liepājas metalurgs" darbiniekiem, arī tiem, ar kuriem darba tiesiskās attiecības izbeigtas pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas. *Šādu* kārtību ir akceptējis Maksātnespējas kontroles dienests.

[5.4] Arī Valsts ieņēmumu dienests, skaidrojot par maksātnespējas procesa laikā aprēķinātajiem nodokļu maksājumiem, ir norādījis, ka

maksājumi, kas saistīti ar atbrīvotajiem darbiniekiem un tiem izmaksātajiem atlaišanas pabalstiem un atlīdzībām, ir jāattiecina uz periodu līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai, tādā veidā norādot, ka prasītājas tiesības uz kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu un tiesības uz atlaišanas pabalstu ir iestājušās maksātnespējas procesa pasludināšanas dienā, proti, 2016.gada 16.septembrī, atbilstoši Maksātnespējas likuma 63.panta trešajai daļai.

Motīvu daļa

[6] Novērtējot lietā esošos pierādījumus, lietas dalībnieku paskaidrojumus un apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir apmierināma.

Pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru izbeigta tiesvedība pret administratori /pers. E/, ir stājies spēkā, jo šajā daļā spriedums nav ticis pārsūdzēts.

[7] Izskatāmajā lietā prasītāja sākotnēji ceļot prasību bija pieteikusi lūgumu noteikt, ka visas izmaksas, kas saistītas ar prasītājas Darba līguma uzteikšanu, sedzamas no maksātnespējas procesa izdevumiem, vienlaikus lūdzot uzlikt MAS "KVV Liepājas metalurgs" administratorei tiesisku pienākumu – iekļaut prasītājas atlaišanas pabalstu un kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa izdevumos.

Lai gan grozot prasības pieteikuma lūgumu daļu, prasītāja ir lūgusi piedzīt no MAS "KVV Liepājas metalurgs" atlaišanas pabalstu un kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu, tiesas kolēģija ņem vērā tiesību doktrīnā norādīto, ka prasības priekšmets ir nevis pats atbildētājam izvirzītais prasījums, bet gan tas, uz ko šis prasījums vērsts (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā: Tiesu namu aģentūra, 2006, 216.lpp.*).

Kā izriet gan no sākotnējā, gan grozītā prasības pieteikuma, atbildētāju un prasītājas sniegtajiem rakstveida un mutvārdu paskaidrojumiem, kā arī no apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem, starp pusēm nav strīda par to, ka prasītāja MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa ietvaros ir tiesīga saņemt prasībā norādītās summas - kompensāciju par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu 1091,92 EUR (neto) un atlaišanas pabalstu 2272,90 EUR (neto). Prasītājas izvirzītais prasījums gan sākotnējā, gan grozītajā prasības pieteikumā, ir pamatots ar to, ka pušu starpā pastāv strīds par to, vai no prasītājas darba tiesiskajām attiecībām izrietošie maksājumi – atlaišanas pabalsts un neizmantotā atvaļinājuma kompensācija, ir iekļaujami maksātnespējas procesa izdevumos, vai šīs neizmaksātās naudas summas ir piesakāmas kā kreditora prasījums.

Arī pirmās instances tiesa prasītājas prasību nav noraidījusi uz tā pamata, ka prasītāja nav tiesīga saņemt no MAS "KVV Liepājas metalurgs" prasībā norādītās naudas summas, bet gan uz tā pamata, ka šīs summas prasītāja ir tiesīga saņemt, piesakot kreditora prasījumu, nevis šie prasījumi ir sedzami no maksātnespējas procesa izmaksām.

Prasītājai, izvirzot prasījumu par prasībā norādīto naudas summu piedziņu no MAS "KVV Liepājas metalurgs" nemaz nav iespējams novērst to interešu aizskārumu, kas ir norādītas prasības pieteikumā, jo šādas prasības apmierināšanas gadījumā tiktu panākts tieši pretējais – prasītājas prasījums atbilstoši Maksātnespējas likuma 75.panta otrās daļas nosacījumiem, tiktu atzīts par MAS "KVV Liepājas metalurgs" kreditora prasījumu.

Turklāt, tiesas kolēģija norāda, ka prasības tiesvedības mērķis ārpus konkrētā maksātnespējas procesa ir strīda atrisināšana starp parādnieka darbinieku un parādnieku par darba samaksas izmaksas kārtību. Savukārt darba samaksas izmaksas kārtība, kas nodibināta ar tiesas spriedumu ārpus konkrētā juridiskās personas maksātnespējas procesa, tāpat kā darba samaksa, kuru administrators kā izdevumus līguma izpildes turpināšanai ir iekļāvis maksātnespējas procesa izdevumos, izmaksa notiek Maksātnespējas likumā noteiktajā kārtībā, nevis Civilprocesa likumā paredzētajā tiesas sprieduma vispārējā izpildes kārtībā.

Līdz ar to tiesas kolēģija secina, ka starp prasītāju un MAS "KVV Liepājas metalurgs" pastāv strīds par prasītājas tiesībām uz viņai pienākošos naudas summas, kuru veido kompensāciju par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu 1091,92 EUR (neto) un atlaišanas pabalstu 2272,90 EUR (neto), iekļaušanu MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa izdevumos, kas ir arī izskatāmā strīda priekšmets.

[8] Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 101.panta trešo daļu, *to līgumu izpildes turpināšana, kuri nav izbeigti likumā paredzētajos gadījumos[..] tiek finansēta no parādnieka līdzekļiem.* Savukārt atbilstoši Maksātnespējas likuma 170.panta otrās daļas 6.punktā noteiktajam, izdevumus to līgumu izpildes turpināšanai, kuri nav izbeigti likumā noteiktajos gadījumos, iekļauj juridiskās personas maksātnespējas procesa izdevumos.

Pušu starpā nav strīda par faktiem, kurus nodibinājusi pirmās instances tiesa (*3.1.punkts un tā apakšpunkti*), līdz ar ko tie atkārtoti netiek pārbaudīti (Civilprocesa likuma 430.panta trešā daļa).

Pušu starpā nav strīda par to, ka 2005.gada 21.martā AS "Liepājas metalurgs" noslēgtais Darba līgums ar prasītāju, ņemot vērā AS "KVV Liepājas metalurgs" 2014.gada 2.oktobrī noslēgto uzņēmuma MAS "Liepājas metalurgs" pirkuma līgumu, pēc MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa pasludināšanas 2016.gada 16.septembrī tika turpināts līdz 2018.gada 31.augustam.

Maksātnespējas likums neparedz no 101.panta trešās daļas atšķirīgu pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas turpināto darba līgumu finansēšanas kārtību. Maksātnespējas likuma kā speciālā likuma attiecībā pret Darba likumu normas paredz tikai darba līgumu uzteikšanas kārtību – nepiemērojot Darba likuma 103.panta pirmās daļas 3.punkta prasības (Maksātnespējas likuma 103.pants).

Līdz ar to visas izmaksas (darba samaksa), kas saistītas ar prasītājas Darba līguma turpināšanu pēc MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa pasludināšanas, ir sedzamas no MAS "KVV Liepājas metalurgs" līdzekļiem, iekļaujot tās maksātnespējas procesa izdevumos.

[9] Atbildētājas iebildumi pret prasītājai izmaksājamās kompensācijas par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu, kas aprēķināta par periodu no 30.09.2012. līdz 12.11.2013. 1091,92 EUR (neto) un atlaišanas pabalsta par periodu no 21.03.2005. līdz 31.08.2018. 2272,90 EUR (neto) izmaksu no MAS "KVV Liepājas metalurgs" līdzekļiem, iekļaujot tās maksātnespējas procesa izdevumos, ir pamatoti ar diviem apsvērumiem:

1) Prasījumi ir attiecināmi uz laika periodu pirms MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa pasludināšanas un līdz ar to atbilstoši Maksātnespējas likuma 63.panta trešajai daļai, šo saistību izpildes termiņš ir uzskatāms par tādu, kas iestājies maksātnespējas procesa pasludināšanas dienā.

2) Atbilstoši Maksātnespējas likuma 101.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajam, likumdevējs nav ierobežojis termiņu, kurā administratoram pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma. Savukārt līgumu izpildīt administratoram tiesības ir tikai tad, ja šāda rīcība nesamazina parādnieka aktīvus. Līdz ar to, ja vienpusēji atkāpjoties no līguma izpildes parādnieka saistības nevar izpildīt, tad otram līgumslēdzējam ir tiesības iesniegt savu kreditora prasījumu.

3) MAS "KVV Liepājas metalurgs" bez naudas līdzekļiem, uz kuriem ir attiecināms Maksātnespējas likuma 116.pants, nav citu naudas līdzekļu. **Nodrošinātajam kreditoram normatīvie akti neuzliek pienākumu** *finansēt* **maksātnespējas procesa norisi, sedzot maksātnespējas procesa izdevumus.**

[10] Izvērtējot atbildētājas iebildumus par to, ka kompensācija par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu, kas aprēķināta par periodu no 30.09.2012. līdz 12.11.2013. 1091,92 EUR (neto) un atlaišanas pabalsts par periodu no 21.03.2005. līdz 31.08.2018. 2272,90 EUR ir attiecināmi uz laika periodu pirms MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa pasludināšanas, tiesas kolēģija ņem vērā, ka saskaņā ar Darba likuma 59.pantu, *darba samaksa ir darbiniekam regulāri izmaksājamā atlīdzība par darbu, kura ietver darba algu un normatīvajos aktos, darba koplīgumā vai darba līgumā noteiktās piemaksas, kā arī prēmijas un jebkuru cita veida atlīdzību saistībā ar darbu.*

Atlaišanas pabalsts ir normatīvajā aktā - Darba likuma 112.pantā noteikts obligāts maksājums, kas darba devējam jāizmaksā darbiniekam, uzteicot darba līgumu šā likuma 101.panta pirmās daļas 6.,7., 8., 9., 10. vai 11.punktā noteiktajos gadījumos. Arī pienākums darba devējam izmaksāt atlīdzību par visu periodu, par kuru darbinieks nav izmantojis ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, ir noteikts ar normatīvo aktu – Darba likuma 149.panta piekto daļu, un arī pienākums darba devējam atlīdzināt ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu naudā ir tikai tajā gadījumā, ja darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas un darbinieks ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu nav izmantojis.

Līdz ar to gan atlaišanas pabalsts, gan atlīdzība par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu atbilstoši Darba likuma 59.panta nosacījumiem ir darba samaksas veids, kura izmaksas pienākums darba devējam un secīgi tiesības uz šādu izmaksu saņemšanu darba ņēmējam, rodas tikai darba līguma uzteikuma brīdī. Laika periods, kas tiek ņemts vērā aprēķinot atlaišanas pabalsta un neizmantotā atvaļinājuma izmaksājamo summu, ir tikai viens no kritērijiem šo aprēķinu veikšanai.

Tādējādi atbildētājas viedoklis, kam nepamatoti ir pievienojusies arī pirmās instances tiesa, ka atlaišanas pabalsts un atlīdzība par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu kā darba samaksas veids ir dalāmi un attiecināmi uz kādiem konkrētiem darba tiesisko attiecību laika periodiem (pirms un pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas) ir nepamatots. Atlaišanas pabalsts un atlīdzība par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu kā darba samaksas veids ir izmaksājama vienlaikus ar prasītājas pēdējā darba tiesisko attiecību mēneša darba algu. Līdz ar to ir atzīstams, ka prasītāja tiesības uz atlaišanas pabalsta un atlīdzības par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu ir ieguvusi 2018.gada 31.augustā, kas atbilstoši Darba līguma uzteikumam ir bijusi prasītājas pēdējā darba diena pie atbildētājas. Savukārt iebildumi par to, ka šie maksājumi ir attiecināmi uz laika periodu pirms MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa pasludināšanas, ir nepamatoti.

[10.1] Arī no likuma "Par darbinieku aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā" neizriet, ka no darbinieku prasījumu garantijas fonda līdzekļiem būtu apmierināms prasītājas prasījums par atlaišanas pabalsta un atlīdzība par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu izmaksu, jo atbilstoši šī likuma 5.panta pirmās daļas 2. un 4.punkta nosacījumiem, apmierināti tiek prasījumi par ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu un atlaišanas pabalstu, uz kuriem tiesības iegūtas 12 mēnešu laikā pirms darba devēja maksātnespējas gadījuma iestāšanās (dienas, kad tiesa pasludinājusi darba devēja maksātnespējas procesu). MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas process ir pasludināts 2016.gada 16.septembrī. Savukārt prasītāja tiesības uz atlaišanas pabalsta izmaksu un ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma atlīdzību naudā ir ieguvusi tikai pēc MAS "KVV Liepājas metalurgs" maksātnespējas procesa pasludināšanas – 2018.gada 31.augustā.

Turklāt, nav pamatots atbildētājas viedoklis, ka Maksātnespējas kontroles dienests ir akceptējis kārtību, kad no Darbinieku garantijas fonda tiek izmaksāti darbinieku prasījumi, uz kuriem tiesības iegūtas pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas. Kā norādīts Maksātnespējas kontroles dienesta sniegtajā viedoklī (lietas 150.-153.lapa), veicot izmaksas no darbinieku garantijas fonda līdzekļiem, izšķiroša nozīme ir apstāklim, ka darbinieku prasījumi ir atzīti un iekļauti kreditoru prasījumu reģistrā, t.i., administratora sniegtajai informācijai. Līdz ar to, ja administrators neatbilstoši normatīvo aktu prasībām darbinieka darba samaksu ir izmaksājis nevis no parādnieka līdzekļiem, bet atzinis kā kreditora prasījumu, var veidoties situācija, ka šādi maksājumi tiek segti no darbinieku garantijas fonda līdzekļiem.

Līdz ar to atbildētājas norādītais apstāklis, ka visiem MAS "KVV Liepājas metalurgs" darbiniekiem, arī tiem, ar kuriem darba tiesiskās attiecības ir turpinātas pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas 2016.gada 16.septembrī, ir veiktas neizmantotā ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma un atlaišanas pabalsta izmaksas no darbinieku garantijas fonda līdzekļiem (lietas 144.-145., 148.lapa), nevar būt pamats prasības par darba samaksas, uz kuru tiesības iegūtas pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, iekļaušanu maksātnespējas procesa izdevumos, noraidīšanai.

[10.2] Nav pamatota arī atbildētājas atsauce uz Valsts ieņēmumu dienesta sniegto skaidrojumu par nodokļu maksājumiem (lietas 226.-229. lapa), kas atbildētājas ieskatā norāda uz to, ka prasītājas tiesības uz atlaišanas pabalstu un neizmantotā atvaļinājuma kompensāciju ir iegūtas pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas.

Valsts ieņēmumu dienesta kompetencē neietilpst sniegt skaidrojumu par to, kad prasītāja ir ieguvusi tiesības uz konkrētiem darba samaksas maksājumiem. Skaidrojums šādas norādes arī nesatur. Valsts ieņēmumu dienests atbilstoši savai kompetencei ir norādījis atbildētājai, ka gadījumā, ja iesniegtie ziņojumi par aprēķinātajām nodokļu summām atbrīvotajiem darbiniekiem (atlaišanas pabalsts, atlīdzības) ir attiecināmi uz laika periodu pirms maksātnespējas procesa pasludināšanu, tad tas ir atsevišķi jānorāda, iekļaujot šos maksājumus nenodrošinātā kreditora prasījumā. Savukārt, ja tie ir kārtējie nodokļu maksājumi, tad atbildētājai ir veicama to samaksa.

[10.3] Nav pamatots arī pirmās instances tiesas secinājums, ka izskatāmajā lietā ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu saistītās izmaksas faktiski ir radušās cita uzņēmuma darbības laikā.

Saskaņā ar Darba likuma 118.panta pirmo daļu, uzņēmuma nodevēja tiesības un pienākumi, kas izriet no uzņēmuma pārejas brīdī spēkā esošajām darba tiesiskajām attiecībām, pāriet uzņēmuma ieguvējam. Savukārt atbilstoši Darba likuma 119.panta pirmajai daļai, šā likuma 118.panta pirmās daļas noteikumi neattiecas uz uzņēmumu pāreju bankrota procedūras ietvaros.

Tādējādi uzņēmuma maksātnespējas procesa gadījumā, veicot uzņēmuma pārdošanu, uzņēmuma ieguvējam nav pienākuma pārņemt uz uzņēmuma pārejas brīdi spēkā esošās darba tiesiskās attiecības un no tām izrietošās tiesības un pienākumus.

Vienlaikus, ievērojot civiltiesībās atzīto privātautonomijas un līgumu slēgšanas brīvības principu, Darba likuma normas arī uzņēmuma bankrota procedūras gadījumā nenosaka aizliegumu nodot no darba tiesiskajām attiecībām izrietošās tiesības un pienākumus, ja puses par to ir vienojušās un tam piekrituši arī darbinieki, noslēdzot attiecīgu vienošanos ar uzņēmuma ieguvēju. Gadījumā, ja uzņēmuma ieguvējs izsaka vēlmi turpināt pastāvošās darba tiesiskās attiecības, tad uz uzņēmuma ieguvēju pāriet arī visas no tām izrietošās tiesības un pienākumi, tai skaitā atvaļinājuma uzkrājums, nostrādātais darba laiks, darba kārtība un citi iespējamie darbinieku prasījumi, jo darba tiesisko attiecību regulējošie normatīvie akti neparedz daļēju tiesību un pienākumu pāreju uzņēmuma pārejas gadījumā.

2014.gada 19.decembra MAS "Liepājas metalurgs" paziņojums Par pastāvošo darba tiesisko attiecību turpināšanu un pāreju (lietas 7.lapa) apliecina, ka MAS "Liepājas metalurgs" pamatražotnes pārdošanas ietvaros 2014.gada 2.oktobrī, ir noslēgts ar MAS "Liepājas metalurgs" pamatdarbību saistīto aktīvu pirkuma līgums, kurā ietilpst arī tiesības un pienākumi, kas izriet no prasītājas noslēgtā Darba līguma. Savukārt 2015.gada 1.janvāra Vienošanās, kas noslēgta starp AS "KVV Liepājas metalurgs" un prasītāju (lietas 8.lapa) 4.3. punkts un tā apakšpunkti apliecina, ka Darba līguma uzteikšanas gadījumā tieši MAS "KVV Liepājas metalurgs" ir pienākums izmaksāt prasītājai atlaišanas pabalstu, ņemot vērā arī darba laiku, kurš nostrādāts AS "Liepājas metalurgs" un MAS "Liepājas metalurgs" līdz 2015.gada 1.janvārim, kā arī atlīdzināt naudā ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma daļu, kāda tā ir uz Vienošanās noslēgšanas dienu – 2015.gada 1.janvāri, kuru prasītāja nav izmantojusi, pastāvot darba tiesiskajām attiecībām ar AS "Liepājas metalurgs".

Tādējādi saistības pret prasītāju – pienākums darba tiesisko attiecību izbeigšanas gadījumā izmaksāt kompensāciju par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu par periodu no 30.09.2012. līdz 12.11.2013., kā arī atlaišanas pabalstu, tostarp par laika periodu, kas nostrādāts līdz darba tiesisko attiecību nodibināšanai ar AS "KVV Liepājas metalurgs", ir radušās pašas atbildētājas darbības laikā, tās uzņemoties un noslēdzot vienošanos ar prasītāju 2015.gada 1.janvārī.

[11] Lai gan var piekrist atbildētājas viedoklim, ka Maksātnespējas likuma normas neierobežo termiņu, kurā administrators pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no līguma, tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētāja nepamatoti uz lietā izskatāmo strīdu attiecina Maksātnespējas likuma 101. panta pirmās un otrās daļas normas, turklāt, nevērtējot tās kontekstā, bet atrauti vienu no otras.

Saskaņā ar maksātnespējas likuma 101.panta pirmo daļu, *ja parādnieka noslēgtais līgums juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienā nav izpildīts vai ir izpildīts daļēji, administrators ir tiesīgs pieprasīt izpildi no otra līgumslēdzēja vai arī vienpusēji atkāpties no līguma. Administratoram ir tiesības izpildīt līgumu, ja šāda rīcība nesamazina parādnieka aktīvus.* Savukārt atbilstoši šī paša likuma un panta otrajai daļai, *ja administrators vienpusēji atkāpjas no līguma izpildes, otram līgumslēdzējam ir tiesības iesniegt savu kreditora prasījumu.*

[11.1] Atbilstoši Maksātnespējas likuma 73.panta pirmās un otrās daļas nosacījumiem, kreditoram savi prasījumi ir jāpiesaka mēneša laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu. Ja kreditors ir nokavējis šo viena mēneša termiņu, kreditora prasījums ir iesniedzams sešu mēnešu laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns. Pēc šā termiņa iestājas noilgums, līdz ar to kreditors zaudē kreditora statusu un savas prasījuma tiesības pret parādnieku.

Ievērojot minēto ir secināms, ka kreditoru prasījumi (tostarp arī darbinieku prasījumi) ir tādi prasījumi, kas radušies pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas, turklāt, tie iesniedzami viena mēneša laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, vai atsevišķos gadījumos - sešu mēnešu laikā.

Līdz ar to pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, administratoram ir jāizvērtē parādnieka noslēgtie līgumi un jāpieņem lēmums par to turpināšanu, izbeigšanu vai izpildi. Ja līgums tiek izbeigts, administratoram vienpusēji atkāpjoties no līguma, tas ir jāizdara termiņā, kas neliedz kreditoram likumā noteiktajā termiņā (viena mēneša laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu) iesniegt savu kreditora prasījumu.

[11.2] Līdz ar to Maksātnespējas likuma 101.panta pirmās un otrās daļas normas par administratora tiesībām vienpusēji atkāpties no līguma, kā rezultātā otram līgumslēdzējam ir tiesības iesniegt savu kreditora prasījumu, ir attiecināmas uz līgumiem, kas ar maksātnespējas pasludināšanas dienu tiek izbeigti, nevis uz līgumiem, kuru izpilde pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas tiek turpināta un šīs darbības ietvaros tiek radītas jaunas parādnieka saistības. Saistību, kuras parādnieks uzņemas pēc maksātnespējas pasludināšanas, izpilde ir finansējama no parādnieka līdzekļiem (Maksātnespējas likuma 101.panta trešā daļa) un ņemot vērā sprieduma 11.1 punktā norādīto, no turpinātiem līgumiem izrietošie prasījumi nav piesakāmi kā kreditora prasījumi.

[11.3] Atbilstoši Maksātnespējas likuma 101.panta pirmās un otrās daļas nosacījumiem, ja ar darbinieku pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas darba tiesiskās attiecības netiek turpinātas un administrators darba līgumu uzsaka, tad darbiniekam ir tiesības pieteikt kreditora prasījumu par visiem ar darba samaksu saistītajiem maksājumiem, tostarp, atlaišanas pabalsta un neizmantotā ikgadējā atvaļinājuma atlīdzību naudā. Savukārt, ja darba līgums tiek turpināts, kā tas ir izskatāmajā lietā, tad prasītājai bija tiesības pieteikt kreditora prasījumu tikai par līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai neizmaksātās darba algas apmērā, ja šādas izmaksas nebija veiktas. Savukārt visas turpmākās no darba līguma izrietošās izmaksas, tostarp arī atlaišanas pabalsts un neizmantotā ikgadējā atvaļinājuma atlīdzība naudā, ir sedzamas no parādnieka līdzekļiem, iekļaujot šīs izmaksas maksātnespējas procesa izdevumos.

[12] Par pamatu celtās prasības noraidīšanai nevar kalpot apstāklis, ka MAS "KVV Liepājas metalurgs" bez naudas līdzekļiem, uz kuriem ir attiecināms Maksātnespējas likuma 116.pants (līdzekļi no ieķīlātās mantas), nav citu naudas līdzekļu.

[12.1] Maksātnespējas likuma normas neparedz, ka gadījumā, ja nav līdzekļu maksātnespējas procesa izdevumu segšanai, tad šie izdevumi būtu atzīstami par kreditora prasījumu. Turklāt, no parādnieka līdzekļiem maksātnespējas procesa izdevumi atbilstoši Maksātnespējas likuma 118.panta nosacījumiem, tiek segti pirmām kārtām. Līdz ar to, ja nav līdzekļu maksātnespējas procesa izdevumu segšanai, tad tādu nav arī kreditoru prasījumu segšanai.

[12.2] Atbilstoši Maksātnespējas likuma 11.pantam, *[..] juridiskās personas maksātnespējas procesa izmaksas ir maksātnespējas procesa administratora atlīdzība un izdevumi, kas rodas, lai nodrošinātu [..] juridiskās personas maksātnespējas procesa likumīgu un efektīvu norisi.* Maksātnespējas procesa izmaksas tātad ir izmaksas, kas ir visu kreditoru (kreditoru kopuma) interesēs, jo nodrošina procesu, kas padara iespējamu kreditoru prasījumu segšanu.

Komercķīlas izziņa (lietas 230.lapa) apliecina, ka visi AS "KVV Liepājas metalurgs" krājumi un prasījuma tiesības kā lietu kopība uz ieķīlāšanas brīdi, kā arī lietu kopības nākamās sastāvdaļas, ir ieķīlāti par labu nodrošinātajiem kreditoriem.

Situācijā, kad visa parādnieka manta ir ieķīlāta par labu nodrošinātajam kreditoram, tad prioritārais un, ja pārdodot ieķīlāto mantu, saņemtā naudas summa nesedz nodrošinātā kreditora prasījumu, vienīgais ieguvējs no maksātnespējas procesa ir nodrošinātais kreditors. Tādējādi arī darba līgumu turpināšana ar MAS "KVV Liepājas metalurgs" darbiniekiem, tostarp, prasītāju un ar tiem saistītas izmaksas ir uzskatāmi par izdevumiem, kas netieši ir saistīti ar nodrošinātā kreditora tiesībām gūt sava prasījuma apmierinājumu.

Atbilstoši Maksātnespējas likuma 26.panta otrajai daļai, administrators nodrošina likumīgu juridiskās personas maksātnespējas procesu. Līdz ar to, ja pēc parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanas, administrators konstatē, ka visa parādnieka manta ir ieķīlāta un citu līdzekļu parādniekam nav, bet maksātnespējas procesa nodrošināšanai ir nepieciešams turpināt darba līgumus ar parādnieka darbiniekiem, tad administratoram ir jāvienojas ar nodrošināto kreditoru par darbinieku darba samaksas finansēšanu. Ja nav iespējams ar nodrošināto kreditoru vienoties par to, ka darbiniekiem tiek pilnā apmērā izmaksāti visi ar darba tiesisko attiecību turpināšanu saistītie maksājumi, tad administratoram nav tiesiska pamata turpināt ar darbinieku darba tiesiskās attiecības.

[13] Šādos apstākļos, tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma, nosakot, ka atlaišanas pabalsts 2272,90 EUR un kompensācija par neizmantoto atvaļinājumu 1091,92 EUR, kas prasītājai ir izmaksājama 2018.gada 31.augustā, izbeidzot ar Darba līgumu nodibinātās darba tiesiskās attiecības ar MAS "KVV Liepājas metalurgs", ir sedzamas no MAS "KVV Liepājas metalurgs" līdzekļiem, iekļaujot šos maksājumus maksātnespējas procesa izdevumos.

Izskatāmajā lietā nav juridiskas nozīmes prasītājas iesniegtajiem pierādījumiem par MAS "KVV Liepājas metalurgs" administratora rīcībā esošo līdzekļu izcelsmi (lietas 87.-121.lapa un 231.-243. lapa), un konkrēti, vai naudas līdzekļi ir iegūti no saimnieciskās darbības veikšanas vai no ieķīlātās

mantas pārdošanas, jo izskatāmās lietas priekšmets nav atbildētājas maksātnespējas procesa ietvaros saņemto naudas līdzekļu izlietošanas kārtības noteikšana.

Vienlaikus tiesas kolēģija atzīst, ka nav pamata noteikt sprieduma nekavējošu izpildi, jo atbilstoši sprieduma 7.punktā norādītajam, strīda priekšmets nav darba samaksas piedziņa, kura sprieduma izpildi tiesa būtu tiesīga noteikt nekavējošu (Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 2.punkts), bet gan darba samaksas izmaksu iekļaušana maksātnespējas procesa izdevumos. Savukārt Civilprocesa likuma 205.pants neparedz noteikt šādas kategorijas lietā taisītā sprieduma nekavējošu izpildi.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir kļūdaini piemērojusi un tulkojusi Maksātnespējas likuma normas, turklāt, nepamatoti nozīmi piešķīrusi apstāklim, ka visa atbildētājas manta ir ieķīlāta par labu nodrošinātajam kreditoram, rezultātā prasību nepamatoti noraidot.

[14] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Savukārt, saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Ņemot vērā, ka prasība tiek apmierināta pilnā apmērā, kā arī apstākli, ka prasītāja, saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktu, no tiesas izdevumu samaksas ir atbrīvota, no atbildētājas valsts labā ir piedzenami tiesas izdevumi – valsts nodeva 70 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,33 EUR.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 430., 432., 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt /pers. C/ prasību pret maksātnespējīgo MAS "KVV Liepājas metalurgs".

Atzīt, ka /pers. C/, personas kods /personas kods/, izmaksājamā kompensācija par neizmantoto ikgadējo atvaļinājumu 1091,92 EUR (neto) un atlaišanas pabalsts 2272,90 EUR (neto) ir izmaksājami no MAS "KVV Liepājas metalurgs" līdzekļiem, izmaksas iekļaujot maksātnespējas procesa izdevumos.

Piedzīt no MAS "KVV Liepājas metalurgs", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, valsts labā valsts nodevu 70 EUR (septiņdesmit *euro*) nosakot, ka naudas summa ieskaitāma Valsts kasē, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, BIC kods TRELLV22, kontā Nr. LV55TREL1060190911200.

Piedzīt no MAS "KVV Liepājas metalurgs", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,33 EUR (pieci *euro* un 33 centi), nosakot, ka šī summa iemaksājama Tiesu administrācijai, reģistrācijas Nr. 90001672316, BIC kods TRELLV22, kontā Nr. LV51TREL2190458019000.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā.

Spriedums sastādīts 2020.gada 5.maijā.

Tiesnese L. Jansone

Tiesnese L. Vēbere

Tiesnese R. Vīva